ÎNDRUMĂRI PENTRU PREOŢI

Alcătuite sub îndrumarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe în America

I

THEODOSIUS
Arhiepiscop de Washington
Mitropolit al Intregii Americi şi Canada

Iubiţi Cuvioşi Părinţi,

Nu există nimic mai de respectat cu teamă şi mai binecuvântat decât slujirea păstoriei. Prin mijlocirea păstorilor pământeşti şi cereşti Domnul îşi hrăneşte turma credincioşilor Săi şi a sufletelor celor care nu cred încă"

(Arhiepiscopul John Shakovskoy)

In tratatul său de teologie pastorală, acum adormitul Arhiepiscop John (Shahovskoy), a reflectat asupra a două tipuri de păstorire: păstorire bună şi păstorire rea. Un păstor rău "îndeplineşte munca pastorală după literă, fără să-i trăiască duhul, fără să se cuprindă pe sine în lucrarea săvârşită în lume de Păstorul cel Unul". Spre deosebire de acesta, bunul păstor este "un arhitect duhovnicesc - un ziditor al sufletelor...un tată, mamă, frate, fiu, prieten, slujitor; un dulgher, un şlefuitor de pietre preţioase...un scriitor ce scrie Cartea Vieţii...care asemenea unei oglinzi curate a Soarelui dreptăţii, reflectă pentru omenire strălucirea cerului şi dă pământului căldură".

Pentru a-i ajuta pe păstori în făptuirea slujirii lor dumnezeieşti ca "ziditori ai sufletelor", arhipăstorii Bisericii Ortodoxe în America au pregătit îndrumările pentru preoţi care urmează. Intenţia n'a fost de a face cu aceste îndrumări o carte pastorală cuprinzătoare, ci, mai degrabă, constituie o compilaţie care se adresează aspectelor însemnate din slujirea unui preot. Indrumările încearcă totodată să formeze o călăuză pentru problemele contemporane de care se izbesc preoţii slujitori în contextul societăţii nord-americane.

Sfântul Sinod îşi exprimă gratitudinea sa multor persoane, pentru munca lor asociată în pregătirea acestui document. O apreciere specială este adresată membrilor din precedentul Departament al Vieţii şi Slujirii Pastorale sub preşedinţia Prea Sfinţiei sale Episcopul JOB, ca şi membrilor Grupului pentru Slujiirile Vieţii Pastorale, sub direcţia coordonatului său. Prea Sfinţa Sa Episcopul NATHANIEL.

In rugăciunile mele fierbinţi îi cer Domnului ca preoţii să aplice aceste îndrumări cu duhul dragostei, milei şi smereniei în slujba lor la zidirea Trupului lui Hristos şi a Impărăţiei lui Dumnezeu. Fie ca învăţăturile Domnului nostru despre Adevăratul Păstor să ne inspire şi să slujească ca **îndrumarea** absolută a bunei păstoriri: "puterea Unului şi Bunului Păstor care a fost vărsată în lume şi a aflat fii - fii după inima Sa" (Arhiepiscop John Shahovskoy)..

Cu dragoste întru Hristos
THEODOSIUS
Arhiepiscop de Washington
Mitropolit al Intregei Americi şi Canada

1998 de Sfintele Paşti

II
Indrumări pentru preoţi

1.- O SELECŢIE A ÎNDRUMĂRILOR PENTRU CLER ÎN CONFORMITATE CU CANOANELE BISERICII

1.- Clerul trebuie să respecte cu stricteţe învăţăturile Bisericii privitoare la Hristos, la Sfintele Scripturi şi la Sfânta Tradiţie (*Ephesus, c.6.7; Trullo, c.1; Cartagina, c.2)*.

2.- Clerul se află sub deplina autoritate a hierarhului diecezan, fără a cărui binecuvântare nu poate funcţiona şi căruia trebuie să-i acorde respectul cuvenit (*Laodicea, c.57; Sfinţii Apostoli, c.31, 39, 55; Cartagina, c.10)*.

3.- Clerul trebuie să arate respect şi grijă pentru ceilalţi membrii ai clerului (*Sfinţii Apostoli, c.56. 59)*.

4.- Îndatorirea preotului este să îndrume credincioşii pe calea sfinţeniei (*Sfinţii Apostoli, c.58)*..

5.-Clerul trebuie să fie exemplu pentru turma lui prin rugăciune şi post, precum este rânduit de biserică (*Cartagina, c.41; Sfinţii Aposoli, c.69)*.

6.- Clerul nu trebuie să se abţină de la Sfânta Împărtăşire (*Trullo, c.80; Sfinţii Apostoli, c.8)*.

7.- Clerul trebuie să fie totdeauna sârguitor şi senzitiv în încurajarea unei evlavioase pocăinţe şi receptiv la o spovedanie sinceră (*Sfinţii Apostoli, c.52; Trullo, c.102)*.

8.- Clerul nu trebuie să urmărească dobândirea de funcţii politice (*Cartagina, c.16; Sfinţii Apostoli, c.81,83; Calcedon, c.7)*.

9.- Clerul nu trebuie să acepte funcţii seculare sau să se implice în afaceri fără aprobarea ierarhului diecezan (*Sfinţii Apostoli, c.39; Calcedon, c.3)*.

10.- Clerul are dreptul de a fi ascultat înaintea instanţelor judecătoreşti ale Bisericii (*Calcedon, c.9; Statutul Bisericii Ortodoxe în America, Articolul XI)*.

II.- CÂTEVA CONSIDERAŢII CU PRIVIRE LA AUTORITATEA, RESPONSABILITATEA ŞI RĂSPUNDEREA ÎN BISERICĂ.

A. Episcopatul

1.- Ierarhul determină numirea preoţilor în propria lui dieceză.

2.- Reprezentantul oficial al ierarhului într'o parohie a diecezei sale este preotul tutelar numit

3.- Ierarhul are supravegherea directă asupra oricărei probleme în dioceza sa care implică legea

canonică şi funcţia spirituală, drepturile şi îndatoririle clerului.

4.- Numai ierarhul poate judeca importanţa unui transfer al preoţilor de la o îndatorire la alta în dieceza sa. Preoul care ar dori să se transfere de la parohia la care a fost numit, trebuie să submită o cerere scrisă ierarhului său.

5.- Numai ierarhul are dreptul să invite un alt ierarh pentru a sluji la una din parohiile sale. Dacă o parohie ar dori să aibe prezenţa unui alt ierarh pentru un anumit prilej, o asemenea cerere trebuie făcută în scris către ierarhul ei.

B.- Preoţi şi diaconi.

1.- Slujirea este definită de Domnul nostru în sensul trimiterii la slujire. El însuşi se dă pe Sine ca o pildă şi model de slujire ce trebue săvârşită. “Eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul ce slujeşte” (*Luca 22,27*; *Ioan 13:13)*. Măreţia slujirii este proporţională cu smerenia slujirii aşa cum o vedem când Domnul nostru spală picioarele ucenicilor Săi (*Mat.20:25 et sq.; Marc 10:42 et sq.)*. Ca atare slujirea nu trebuie identificată în mod greşit cu deţinerea unei numite funcţii bisericeşti, ci cu trimitirea spre a sluji Biserica, Trupul lui Hristos, într'o comunitate specifică.

2.- Preotul este părintele duhovnicesc al parohiei sale, şi fiecare enoriaş trebuie să-l respecte ca atare. Preotului i se adresează cu titlul de Părinte.Aceasta îi reminteşte că el trebuie să-şi trateze păstoriţii, familia sa parohială, precum un tată îşi tratează copiii, adică cu dragoste, bunătate, răbdare şi înţelegere. Văzând exemplul său, parohienii îl vor respecta ca pe părintele lor duhovnicesc şi ca adevărata călăuză pe calea mântuirii.

3.- Preotul trebuie să fie sârguitor în pregătirea predicilor pentru turma sa, dând acestei pregătiri prioritate faţă de îndatoririle sale administrative. Predica la Sfinta Liturghie trebuie rostită imediat după citirea Sfintei Evanghelii.

(Despre predică, vezi:*Scrisoarea enciclică, a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe în America, 1989)*.

4,- Preotul trebuie să fie sigur că respectivele imne şi răspunsuri sunt cântate în timpul Sfintelor Slujiri în acord cu Tradiţia Ortodoxă şi de către pesoane pregătite pentru îndeplinirea acestei slujiri. Directorul corului sau cantorul şi parohienii care formează corul sunt răspunzători direct preotului, care este autoritatea deplină în ceea ce priveşte serviciile religioase.

5.- Adesea nu-i este posibil corului parohial să participe la toate serviciile liturgice. Preotul trebuie să încurajeze căntarea comună a credincişilor din biserică sub conducerea unui cantor sau muzician calificat.

6.- Este o responsabilitate de prim ordin a preotului paroh să continuie mai departe educarea credincioşilor în ceea ce privesc dogmele, tradiţia, învăţăturile şi ritualele sfinte ale Bisericii. El

supraveghează Şcoala Bisericii, dă îndrumări instructorilor şi hotărîşte asupra surselor şi textelor în conformitate cu directivele diecezane.

7.- Preotul trebuie să stabilească prin slujirea sa personală un permanent contact cu toţi parohienii lui. Aceasta include vizite la casele enoriaţilor în zilele Praznicului Teofaniei, ceea ce este un bun prilej tradiţional. El poate binecuvânta casele lor şi poate de asemenea să discute cu ei probleme duhovniceşti. Dacă numărul caselor de vizitat este prea mare, sau vremea iernii ar face nepractice asemenea vizite, acestea pot fi făcute şi în alte timpuri potrivite ale anului.

8.- Deoarece preotul este părinte duhovnicesc, el nu trebuie să întârzie vizitarea fiecărui parohian care este bolnav. El nu trebuie să facă nicio distincţie între cei pe care îi vizitează deoarece toţi au nevoie de puterea tămăduitoare a rugăciunii (*Iaçob 5:13-16*). Indată ce este sigur de gravitatea bolii, el însuşi va decide de câte ori bolnavul trebuie vizitat.

9.-În unele împrejurări, când vizitează casele enoriaşilor, preotul poate considera dacă este necesar sau oportun să fie întovărăşit de un diacon sau de o altă persoană.

10.- Preotul nu trebuie să neglijeze să asiste nevoile duhovniceşti al invalizilor, care din pricina condiţiilor de sănătate nu pot să vină în mod regulat la Sfintele Slujbe ale bisericii. Prin vizite frecvente şi programate din partea preotului şi altor credincioşi ai Bisericii, li se reaminteşte invalizilor de locul lor în comunitatea Bisericii, precum şi de importanţa şi binecuvântarea de a face parte din comunitatea parohiei.

11.-In virtutea funcţiei sale, preotul titular al parohiei are supravegherea oricărei organizaţii din cadrul parohiei. El conduce viaţa, activităţile şi administrarea parohiei. Cu toate acestea, preotul trebuie să lucreze în armonie cu toţi credincioşii şi cu consiliul parohial, care are un rol activ în viaţa parohiei.

12.-Preotul tutelar este cel ce prezidează adunarea parohială anuală. După socotinţa lui însă, el poate delega alte persoane să conducă diferitele sesiuni ale adunări.

13.- Un preot sau diacon nu poate absenta din dieceză pentru o perioadă îndelungată de timp, fără a primi în prealabil permisiunea explicită a ierarhului diecezan. Dacă a primit binecuvântarea ierarhului său să slujească într'o altă dieceză, i se va elibera o Carte de Rânduială Canonică, în care trebuie menţionat că a primit binecuvântarea celuilalt ierarh pentru a sluji.

14.- Când un cleric plănuieşte o vizită sau o vacanţă îndelungată într'un alt oraş unde un alt ierarh îşi are reşedinţa sau unde există o parohie ortodoxă, preotul vizitator trebuie să ia legătură cu ierarhul sau preotul locului şi să fie pregătit să arate documentele de identificare ecclesiastă, obţinute de la ierarhul său diecezan.

Preoţii în vacanţă/zile naţionale trebuie să nu uite ca ei sunt de fapt tot timpul preoţi. Când vizitează alte parohii, un preot trebuie să poarte hainele preoţeşti cuvenite.

El va trebui să intre în altar, pentru a se închina în faţa Sfintei Mese, va saluta pe preotul titular şi pe alţi clerici dacă sunt şi va rămâne în altar pentru a sluji sau pentru a merge la locul indicat de preotul tutelar al parohiei. Acesta din urmă ar trebui să -l invite la slujire pe preotul vizitator.

15.- Un preot nu trebuie să primească o invitaţie din partea laicilor altei parohii să slujească într'o parohie care are deja un preot numit canonic. Preotul titular al acelei parohii însă, poate face o asemenea invitaţie cu binecuvântarea ierarhului său.

16.- Un preot trebuie să aibe o asigurare personală împotriva accidentelor şi acoperirea lucrurilor personale din casa parohială (de ex. asigurare pentru casa personală a preotului/casă închiriată)., precum şi o asigurare care să-l apere în faţa instanţelor civile de eventuale acuzaţii pentru actele pastorale şi sfaturile duhovniceşti date credincioşilor.

Parohia trebuie să asume costul asigurării casei parohiale dacă aceasta este proprietatea ei. Obiectele personale ale preotului din casa parohială însă, trebuie acoperite cu o asigurare plătită de preot. Deasemenea parohia, trebuie să acopere asigurarea lucrurilor care sunt proprietatea parohiei.

17.- Un preot nu poate pretinde un drept personal de proprietate pentru niciun bun al parohiei pe care o slujeşte, cu excepţia cazului în care acesta este specificat printr'un acord scris cu reprezentanţii oficiali ai parohiei. Pentru a se clarifica asemenea situaţii, este necesar să se întocmească un inventar al bunurilor parohiei ori de câte ori se face un transfer al preotului

18.- Un preot nu se poate implica în niciun acord contractual sau să se implice într'o antrepriză de afaceri care, prin natura ei ar putea cauza scandal sau ar putea primejdui bunurile parohiei unde a fost numit, sau care ar putea supune parohia la pretenţii, dări în judecată sau alte pagube ce s'ar ivi din asemenea acţiuni.

19.- Preotul nu poate căuta un serviciu secular paralel cu resposabilităţile sale parohiale fără a obţine mai înainte binecuvântarea ierarhului diecezan şi a face cunoscut parohiei intenţia sa.

20.- Mai înainte ca un preot să înceapă a căuta un post de preot într'o altă dieceză decât aceea pe care o slujeşte în prezent, trebuie să primească mai întâi binecuvântarea ierarhului său.

C.- Laicii (mirenii)

1.- Nimeni nu poate programa vreun serviciu liturgic fără aprobarea preotului titular al parohiei. Aceasta se aplică şi convocării adunărilor care afectează viaţa parohiei

2.- Nimeni nu poate invita alţi preoţi să participe la serviciul liturgic fără aprobarea preotului titular al parohiei.

(Referitor la Indrumări pentru Hirotonirea, Numirea şi transferul Preoţilor, vezi *Holy Synod of*

the Orthodox Church in America, October 21, 1993; System of Awards for the Clergy and Bishops of the Orthodox Church in America, *Holy* Synod *of the Orthodox Church in America. Spring 1994;* despre predici, vezi *Encyclical, page 5)*

III.- SFINTELE SLUJIRI

1.- Numai un preot hirotonit canonic poate săvârşi Sfintele Slujbe. El nu trebuie să fie sub pedeapsa suspendării sau excomunicării de către ierarhul său sau de către propriile lui păcate. El trebuie să fie pregătit cum se cuvine, duhovniceşte şi fizic pentru dumnezeieştile slujiri.

2.- La Sfânta Liturghie, preotul ca şi oricare persoană creştină, trebuie să fie în pace cu toată lumea. Chiar dacă alţii s'ar putea să nu fie în pace cu el, el însuşi nu trebuie să poarte mânie, resentiment sau rea voire faţă de nimeni.

3.- Ca parte a pregătirii necesare rânduite preotului în vederea slujirii Sfintei Liturghii, el trebuie să postească începând cu seara precedentă, să facă (citească) privegherile (sau, cel puţin Vecernia), canoanele şi rugăciunile de dinaintea Sfintei Cuminicături, să fie curat atât cu trupul cât şi cu conştiinţa.

4,- Dacă un preot are la un moment dat o problemă de sănătate, care l-ar putea împiedica de la slujirea sfintelor slujiri sau de la păstorirea zilnică, el trebuie să o facă cunoscut ierarhului său fără nici o întâziere şi să-i urmeze îndrumările. Ierarhul va trebui mai întâi să consulte un medic specialist privitor la starea preotului, înainte de a lua o hotărîre.

5.- În afară de Priveghieri sau Vecernii şi Utrenii, şi Sfânta Liturghie săvârşită Duminicile şi la celelalte Praznice Mari ale anului, preotul trebuie să se silească să îmbunăţească viaţa liturgică zilnică a parohiei sale săvârşind toate aceste slujbe dar şi alte rugăciuni (paraclise, ceasurile) la timpurile potrivite.

Fie că preotul sluješte Privigherile sau Vecerniile şi Utreniile Mari, în mod public sau în tăcere, el trebuie să săvârşească acestea, precum şi canoanele şi rugăciunile înaintea Sfintei Împărtăşiri, înainte de săvârşirea fiecărei Sfinte Liturghii.

6.- In toate sfintele slujbe, preotul trebuie să urmeze ordinea şi tipicul prescise de cărţile liturgice aprobate pentru folosire în Bisereică, dând prioritate celor aprobate de Biserica Ortodoxă în America. Orice abatere dela ordine şi tipicul indicat trebuie să aibe aprobarea specifică a ierarhului diecezan.

7.- Înainte de a începe Proscomidia, preotul slujitor trebuie să citească în întregime Rugăciunile Intrării (*kairon*) iar în timpul când se înveşmântează să rostească Rugăciunile Înveşmântării.

8.- Sfânta liturghie este în mod firesc săvârşită într'o biserică sfinţită.. Sfintele Daruri sunt purtate

în procesiune şi aşezate pe antimisul sfinţit rămas pe Sfânta Masă. Preotul est răspunzător pentru buna păstrare a veşmintelor liturgice şi a sfintelor vase. El poate da diaconului îndatoriri potrivite rangului său.

9.- In cazuri de specifică necesitate, Sfânta Liturghie poate fi săvârşită în aer liber sau într'un loc potrivit, altul decât o biserică sfinţită. Aceasta se poate face numai cu binecuvântarea ierarhului diecezei. Inainte ca Sfânta Liturghie să fie săvârşită, locul trebuie să fie binecuvântat cu apă sfinţită. Intr'o asemenea împrejurare, preotul slujeşte pe antimisul aşezat pe o masă deosebită care va fi folosită numai pentru acest scop.

10.- Pe Sfânta Masă se poate întrebuința numai un antimis care este autorizat sau semnat de hierarhul diecezan. Antimisul nu poate fi spălat sau ars. Dacă este nevoie ca antimisul să fie înlocuit, trebuie înştiinţat ierarhul diecezan.

11.- Prescura pentru Sfânta Liturghie este pregătită cu făină curată de grâu, apă, sare şi drojdie, fără a se folosi alte ingrediente. Este pregătită cu grijă, deobicei cu citiri potrivite din Sfintele Scripturi precum şi de rugăciunile persoanei desemnate să o prepare. Pâinea trebuie să fie foarte bine coaptă.

12.- Vinul trebuie să fie dulce, făcut din struguri roşii, fără adaosuri sau alcoolizare.

13.- Sfânta Masă şi Masa Proscomidiei trebuie să fie acoperite cu pânze curate. Este responsabilitatea preotului să cerceteze ca altarul şi toate lucrurile din altar să fie curate şi bine păstrate tot timpul.

14.- Numai chivotul şi obiectele necesare săvârşirii Sfintei Liturghii trebuie să fie pe Sfânta Masă. Acestea includ Evangheliarul, antimisul şi crucea(ile).

Există o practică generală de a împodobi altarul cu flori, atât flori tăiate cât şi în ghivece. Niciuna însă nu trebuie pusă pe Sfânta Masă, dar pot fi aşezate pe un suport în spatele Mesei Altarului. Sfântul Vasile cel Mare ne-a învăţat să dăm mare atenţie ca nici o insectă sau obiect străin să nu cadă în sfintele vase şi pe sfintele daruri. Prezenţa plantelor şi florilor în altar măresc această posibilitate. Locul potrivit pentru flori este în jurul icoanelor şezate pentru închinare sau împodobind nartexul bisericii. Folosirea de flori artificiale înăuntrul altarului şi în biserică trebuie descurajată.

15.-Nu este ingăduit nimănui să între în altar fără motiv.O persoană care are un scop precis de a intra în altar, trebuie să primească pentru aceasta binecuvântarea preotului.

16.- Niciunui laic, incluzând cei ce servesc în altar, şi niciunui laic, încluzând persoanele oficiale ale parohiei, nu le este îngăduit să atingă vreun obliect aflat pe Sfânta Masă sau pe Masa Proscomidiei. In altar nu trebuie aduşi bani.

17.- Preotul trebuie să slujească Sfânta Liturghie în fiecare Duminică şi la toate Praznicile

Impărăteşti, precum este rânduit. Unui preot nu-i este ingăduit să săvârşească Sfânta Liturghie de două ori în aceeaşi zi, nici să îngăduie celebrarea Sfintei Liturghii de două ori pe aceeaşi Sfântă Masă sau antimis în cursul unei zile în orice Biserică.

18.- Dacă în timpul Sfintei Liturghii, fărămituri aflate pe disc vor cădea pe antimis sau pe acoperământul acestuia (iliton), preoţii slujitori sunt răspunzători să le adune şi să le pună în potir. Acoperământul folosit la împărtăşire trebuie să fie curat. Dacă unele din acestea nu se mai pot folosi, trebuiesc arse într'un loc curat şi cenuşa îngropată cu cinste.

19.- Pomenirea liturgică a ierarhilor:

a)Urmând practicii Bisericii Ruse, este în obiceiul Bisericii Ortodoxe în America,. ca la pomenirile din timpul sfintelor slujbe, numele Mitropolitului să fie rostit înaintea numelui ierarhului diecezan.(În Biserica Ortodoxă Română din America de Nord este pomenit numai ierarhul diecezan).

b)Numai dacă un alt ierarh este prezent la sfânta slujbă, numele lui este de asemenea pomenit, după ce este pomenit însă mai întâi ierarhul local. Dacă sfânta slujbă este săvârşită de ierarhul care vizitează , el va pomeni numele ierarhului local şi după aceea preotul slujitor va pomeni numele ierarhului vizitator.

IV.- TAINA BOTEZULUI.

Botezul şi Mirungerea trebuiesc înţelese ca acte de închinare şi laudă a întregii biserici. Ele trebuie săfie acte comune ale Bisericii ca Trup şi Mireasă a lui Hristos, acţiuni liturgice comune ale întregului popor al lui Dumnezeu, mărturisite, preamărite şi înfăptuite de toţi, împreună într'un loc şi acelaşi timp.
(Despre Viaţa Spirituală în Biserică, vezi: Encyclical Letter, Holy Synod of Orthodox Church in America,1988)

1.- În mod firesc Botezul se săvârşeşte în biserică. În cazul botezului unui adult, taina se poate face şi în afara bisericii unde există o apă în care poate fi scufundat. Ar fi de dorit ca fiecare protopopiat să aibe cel puţin o cristelniţă de botez mare, anume plănuită pentru scufundarea unui catehumen adult.

2.- Noul botezat va trebui să poarte numele unui sfânt ortodox cunoscut. Subiectul acesta trebuie discutat cu viitorii părinţi cu mult înainte de a se naşte copilul. Adultul convertit la Biserică trebuie de asemenea să poarte numele unui sfânt ortodox, mai ales dacă numele ce i s'a dat la naştere este neobişnuit pentru tradiţia ortodoxă.

3.- Taina Botezului este săvârşită în deplina conformitate cu tipic. Nicio alungare a duhurilor rele sau rugăciune nu trebuie scurtată sau omisă. Botezul este săvârşit prin o întreită scufundare; ca atare simpla turnare nu este îngăduită. Este necesară o cristelniţă suficient de largă pentru a putea fi scufundat în întregime cel botezat.

4.- Ultima treaptă a Iniţierii Creştine este împărtăşirea tainei Sfintei Euharistii. In cazul Botezului sau Mirungerii, este de dorit ca noul iluminat să primească Comuniunea cât de curând posibil din potir, în timpul Sfintei Liturghii, şi nu din sfintele uscate pentru emergenţe.

5.- Naşul candidatului la Sfântul Botez este chezaşul în faţa Bisericii că persoana va fi crescută şi/sau educată în Credinţa Ortodoxă; el/ea trebuie să fie un membru activ al Bisericii Ortodoxe. O persoană poate garanta numai atâta cât el/ea posedă şi practică; ca atare, un neortodox nu poate da chezăşie deoarece el/ea nu are nici nici credinţa nici practica necesară. Naşul trebuie să fie de acelaşi sex cu candidatul.

6.- Un naş vrednic este cel care duce deja o deplină viaţă sacramentală, care îşi mărtuseşte păcatele prin taina Spovedaniei şi primeşte Sfânta Împărtăşanie. Preotului îi revine sarcina să instruiască rudele şi naşii despre obligaţiile lor respective faţă de catehumen şi să-i îndemne a petrece o deplină viaţă sacramentală. Naşii, ca şi părinţii de altfel, trebuie să fie pregătiţi a primi Sfânta Cuminecăturăi împreună cu noii botezaţi.

7.- O pesoană care s'a excomunicat pe sine din pricina unor păcate vădite sau a fost oprită de la primirea Sfintelor Taine de către un ierarh, pentru indiferent ce raţiune, nu poate fi ales ca naş.

8.-Părinţii copilului sau un catehumen adult poate cere ca o persoană neortodoxă să fie martoră la Taina Botezului. Persoana respectivă poate fi prezentă şi socotită doar ca un vizitator onorific, dacă bineînţeles nu există vreun alt motiv negativ sau scandalos. În orice caz, această persoană.nu poate fi naş al candidatului.

9.- Preotul trebuie să înregistreze datele botezului în registrul parohiei, după ce a cercetat cu grijă toate informaţiile necesare, incluzând verificarea tuturor datelor şi ortografia pentru corectitudine şi completarea tuturor rubricelor.

V.- TAINA MIRUNGERII

1.- Mirungerea trebuie săvârşită imediat după Taina Botezului, potrivit cu tipicul prescris.

2.- Preotul trebuie să se asigure că vasul ce conţine Sfântul Mir este precis identificat şi păstrat în locul cuvenit, deobicei în sfântul Chivot.

VI.- PRIMIREA CONVERTIŢILOR.

1.- Numai după ce respectiva instruire catehetică a fost făcută şi primită, ne-calcedonienii pot fi acceptaţi de Biserică prin Sfânta Spovedanie, Pocăinţă, mărturisirea Credinţei şi primirea Sfintei Înpărtăşanii. Aceasta îi include pe monofiziţi (armenii, copţii, etiopienii şi siro-iacobiţii) şi pe nestorieni.

2.-Catehumenii care au fost botezaţi mai înainte în numele Sfintei Treimi într'un mod recunoscut de către Biserică ca fiind cel adevărat, după ce au completat instrucţiile catehumenice respective şi au mărturisit personal credinţa ortodoxă, sunt primiţi prin Tainele Spovedaniei, Mirungerii şi Sfintei Împărtăşiri, potrivit tipicului prescris. In acest grup sunt incluşi romano-catolicii şi numai anumiţi protestanţi.

3.- Catehumenii aparţinând religiilor necreştine care nu cred în Sfânta Treime sau care nu sunt botezaţi cu apă în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, trebuie primiţi în Biserică prin Tainele Botezului, Mirungerii şi Sfintei Împărtăşiri. Acestea sunt precedate de o adecvată perioadă de instrucţii catehetice, după cum sunt hotărîte de ierarhul local. In acest grup sunt baptiştii, budhiştii, evreii,etc.

4.- Catehumenii din grupurile şi cultele ce nu cred în Sfânta Treime, precum sunt "Chistian Scientists", martorii lui Jehovah, mormonii, quakerii, unitarienii sau aderenţii Bah'ai, Unificării şi Unităţii, trebuie să fie botezaţi.

5.- În caz de îndoială asupra tipicului ce trebuie aplicat la primirea convertiţilor, sau de îndoială privitor la un botez anterior, trebuie consultat ierarhul.

În cazul unei îndoieli justificate asupra unui botez anterior, după aprobarea dată de către ierarh, Sfântul Botez este săvârşit condiţional cu adaosul: *"dacă n'a fost deja botezat, robul lui Dumnezeu (numele) este botezat..."(Sfinţii Apostoli, c.49).*

6.- După ce au fost îndeplinite toate cele prescrise pentru primirea convertitului, preotul trebuie să completeze datele necesare în registrul parohiei.

VII.- Taina Spovedaniei,

Spovedania, taina împăcării cu Biserica, trebuie să fie săvârşită regulat şi des. Ea trebuie să fie un element trainic în vieţile credincioşilor, lipsit de formalism şi însufleţit ca unul dintre cele mai obişnuite şi fireşti acte ale oamenilor, aflaţi neîncetat uniţi şi reuniţi cu Dumnezeu şi între ei.

Vezi *Despre Viaţa Spirituală în Biserică, Encyclica, On Spiritual Life in the Church.*

1.- Preotul, ca părintele spiritual şi duhovnic al turmei încredinţate grijei sale, trebuie să stabilească frecvenţa cu care copiii săi duhovniceşti trebuie să-şi mărturisească păcatele..

2.- Pentru cei care primesc rar Sfânta Împărtăşanie, preotul trebuie să păstreze cu toată stricteţea obligaţia spovedaniei înaintea împărtăşirii. Pe de altă parte, dacă cineva vrea să se spovedească mai des decât primeşte Sfânta Împărtăşanie, Părintele duhovnicesc trebuie să fie pregătit a-i primi spovedania în orice timp.

3.- Pentru primirea Sfintei Împărtăşanii mai mult decât odată pe lună, Spovedania trebuie făcută în mod regulat, dar nu mai puţin decât odată pe lună.

4.- Dacă la Spovedanie vine un grup de credincioşi, rânduiala rugăciunilor dinaintea Spovedaniei trebuie observată. Aceste rugăciuni citite înainte de Spovedanie nu înseamnă o înlocuire sau un substitut al spovedaniei personale..

5.- Se reaminteşte preoţilor că şi ei trebuie să se supună tainei Sfintei Spovedanii, în mod regulat şi cu credinţă. Preotul care nu are un duhovnic de la începutul preoţiei sale, trebuie să-şi caute unul. Dacă nu poate găsi, atunci trebuie să se adreseze ierarhului său să-i numească un duhovnic.. În unele cazuri, un preot bătrân este numit de ierarh ca duhovnic diecezan, la care preotul poate să se spovedească.

6.- Secretul Tainei Spovedaniei este socotit ca o regulă indiscutabilă de întreaga Biserică Ortodoxă. Teologic, nevoia de a păstra taina mărturisirii vine de la faptul că preotul este numai un martor în faţa lui Dumnezeu. Nu se poate săvârşi o sinceră şi completă spovedanie dacă cel ce se mărturiseşte ar avea vreo îndoială asupra confidenţialităţii ei. Nerespectarea caracterului de secret al mărturisirii duce la pedepsirea canonică a preotului.

Sf. Nicodim Aghioritul îndeamnă pe duhovnici să păstreze confidenţialitatea spovedaniei, chiar dacă ar fi supuşi unor constrângeri. Autorul *Pidalionului*, afirmă că preotul care calcă secretul spovedaniei să fie caterisit. Mitropolitul de Kios, Emmanuel, menţionează în cartea sa (*Exomologeteke*) adresată duhovnicilor că secretul Spovedaniei este un principiu fără excepţii..

7.-Recomandarea dată de un Duhovnic înaintea unei hirotonii nu constituie o excepţie. Dacă duhovnicul descoperă un impediment pentru hirotonie, nu este obligat să-şi dea recomandarea, nici să spună raţiunile ce îi justifică refuzul.

(Vezi Confidenţialitatea Spovedaniei: Confidentia;ity of Confession, *Holy Synod of the Orthodox Church in America, 1988)*

(*Vezi* Spovedanie şi Impărtăşire: Confession and cmmunion; *Report to the Holy Synod of the Orthodox Church in America by Protopresbyter Alexander Schemann, 1972*).

VIII.- TAINA NUNŢII.

Taina nunţii este văzută de Biserică ca a icoană a vieţii în Treime a lui Dumnezeu Însuşi. Într'o asemenea unire, dragostea omenească şi dorinţa de tovărăşie devine o dragoste pătrunsă şi sfinţită de Harul dumnezeiesc. Dumnezeu uneşte în trup şi duh, inima şi mintea. Dragostea uneşte într'un asemenea fel încât două vieţi devin o singură viaţă în perfectă armonie. O asemenea dragoste implică în căsătorie o legătură a cărei caracter este total. Pentru a trăi la înăţimea chemării sale, familia creştină trebuie să fie adânc înrădăcinată în credinţă.

(Vezi Nunta: *On Marriage, Encyclical Letter, Holy Synod of the Orthodox Church in America, 1976).*

1.- Cu sincere şi hotărîte eforturi, prin mijlocirea predicilor şi învăţăturilor, preotul trebuie să-i

facă pe parohienii săi conştienţi că Taina Nunţii are loc în contextul întregei vieţi a parohiei.

2.- Preotul titular trebuie să afle cine dintre enoriaşii lui intenţionează să se căsătorească, făcându-se disponibil acestora pentru îndrumări şi sfaturi. Responsabilităţile lui includ instruirea perechii respective cu învăţătura creştin ortodoxă despre căsătorie. Aceste îndrumări trebuie date cu mult înainte de a se face planurile nunţii, pentru ca perechea să înţeleagă bine şi să urmeze învăţătura şi disciplina Bisericii privitoare la Taina Nunţii.

3.- Sfaturile şi învăţătura trebuie să includă următoarele:

a). Zămislirea de copii nu este în sine singurul scop al căsătoriei; cu toate acestea o căsătorie presupune dorinţa de a avea copii. Perechea trebuie să se roage Domnului să-i binecuvânteze cu naştere de copii şi înţeleaptă creştere a familiei.

b) *"Cinstită să fie nunta întru toate şi patul nespurcat"(Evrei 13;4)*. Unirea sexuală este una din binecuvântările nunţii. Preotul trebuie să reamintească perechii că ei îşi aparţin unul altuia. Perechile se pot abţine de la unirea sexuală pentru o perioadă, printr'o mutuală înţelegere, dar trebuie să înţeleagă că o totală abstinenţă de la acest act poate duce la dificultăţi nefolositoare în căsătoria lor.

4.- Preotul trebuie să facă cunoscut credincioşilor săi că înainte de a fixa vreo dată, de a închiria un local sau de a considera orice acţiune legată de aspectul social al zilei căsătoriei, o pereche care plănuieşte căsătoria trebue mai întâi să primească binecuvântarea, îndrumarea şi sfatul preotului lor paroh.

5.- Perechea trebuie să respecte timpul şi zilele în care căsătoriile pot fi binecuvântate. Preotul trebuie de asemenea să susţină îmvăţătura Bisericii cu privire la aceste aspecte. Timpul cel mai potrivit pentru nuntă este Duminica, imediat după săvârşirea Sfintei Liturghii.

6.- Nunţile nu se pot face:

a. Serile înaintea zilelor de miercuri şi vineri în tot cursul anului,
b- Sămbăta seară în tot cursul anului,
c.-serile înaintea celor douăsprezece Praznice Impărăteşti sau a hramului parohiei,
d.- în timpul oricăror posturi,
e.- cele patruzeci de zile înaintea Invierii Domnului, postul înainte de praznicul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, postul înaintea Praznicului Adormirii Maicii Domnului, şi cele patruzeci de zile înantea Naşterii Domnului.
f.- de la duminica Lăsatului de carne până la Duminica Lăsatului de brânză.
g.- în timpul Săptămânii luminate,
h.- de la Praznicul Naşterii Domnului (25 Dec) până la Praznicul Sf.Ioan Botezătorul (7 Ian.),
i.- în ajunul şi în ziua Praznicului Tăierii capului Sf.Ioan Botezătorul (29 Aug.) şi
j.- în ajunul şi în ziua Înălţării Sfintei Cruce (14 Sept.).

7.- Deoarece nunţile se săvârşesc de obicei Duminica după Sfinta Liturghie, orice dorinţă de a celebra ceremonialul nunţii într'o Sâmbătă, trebuie anticipată de o cerere în scris a preotului titular al bisericii unde nunta urmează a se celebra, către ierarhul diecezan, pentru a primi consimţământul acestuia.

Perechea trebuie instruită să vină în Duminica imediat următoare la Sfânta Liturghie, astfel încât nunta să fie pecetluită de primirea Sfintei Împărtăşanii.

Dacă taina nunţii este îngăduită pentru o Sâmbătă, ora nunţii trebuie stabilită de ierarh, astfel încât preotul să poate face slujba privegherii sau a Vecerniei.

8.- Rânduiala Bisericii Ortodoxe este ca ritualul ceremoniei nunţii să se săvârşească în incinta unei Biserici Ortodoxe. Localuri, grădini sau alte locuri nu sunt potrivite.

9.- Preotul, ca păstor al sufletelor, trebuie să fie gata să dea sfaturi şi celor deja căsătoriţi, care trec prin dificultăţi conjugale.

10.- Preotul este răspunzător pentru înregistrarea în registrului parohiei a datelor (informaţiilor) legate de căsătorie.

A.- Căsătorii mixte.

1.- O căsătorie mixtă este o căsătorie între un creştin ortodox şi un creştin ne-ortodox care este însă botezat în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh şi care mărturiseşte ca singur Stăpân pe Domnul Iisus Hristos. Biserica tolerează aceasta din pricina grijei sale pastorale şi a dragostei pentru credincioşi. Ca atare, o căsătorie mixtă nu este o normă, ci este doar îngăduită cu nădejdea că persoana ne-ortodoxă se va integra în Biserică.

2.- Pentru săvârşirea unei căsătorii mixte, o cerere în acest sens trebuie înaintată ierarhului diecezan pentru binecuvântare.

3,- Intr'o căsătorie mixtă, persoana ortodoxă nu trebuie să consimtă, printr'un acord prenupţial, ca eventualii copii să fie botezaţi în afara Bisericii Ortodoxe.

4.- Îngăduirea unei căsătorii mixte nu se extinde şi asupra unei căsătorii între un creştin ortodox şi o persoană ne-creşină, cum ar fi un "Christian Scientist", martor al lui Jahovah, mormon, mahomedan, unitarian.,etc.

5.-Orice participare activă a unui cleric ne-ortodox în săvârşirea tainei nunţii, ca şi de altminteri în toate tainele Bisericii Ortodoxe, nu este permisă. Invers, preotul ortodox nu va participa la nici o slujbă sau ritual ne-ortodox.

B.- A doua căsătorie şi căsătoria între persoane divorţate.

1.- Rânduiala orotodoxă pentru cei care se căsătoresc este o singură nuntă. A doua căsătorie este

îngăduită cu anumite condiţii. A treia căsătorie este tolerată numai în anumite circumstanţe . precise.

2.- Biserica nu îngăduie divorţul. Cu toate acestea, recunoaşte că datorită slăbiciunilor omeneşti şi a păcatului, căsătoriile se destramă uneori şi sfârşesc printr'un decret civil (divorţ).

În mila şi înţelepciunea ei, Biserica poate îngădui recăsătorirea cu permisiunea ierarhului diecezan. Cererea trebuie făcută ierarhului prin mijlocirea preotului paroh. Ierarhului diecezan prin mijlocirea preoului paroh trebuie făcută o mărturisire clară de pocăinţă din partea persoanei divorţate, dacă el/ea se socoteşte vinovat(ă) de divorţ, precum şi o declaraţie clară că raţiunea pentru care el/ea intră într'o a doua căsătorie este necesară mântuirii lui/ei.

(Vezi:Synodal Affirmation on Marriage, Family, Sexuality and Sanctity of Life, *Holy Synod of the Orthodox Church in America, Tenth All-American Council, 1992,page 5).*

A patra căsătorie nu este îngăduită sub nici un motiv.

3.- Rânduiala Slujbei:

a.- Dacă una din persoane se căsătoreşte pentru prima dată (*chiar dacă acea persoană nu este ortodoxă*), se foloseşte rânduiala primei căsătorii.

b.- Dacă amândouă persoanele sunt divorţate şi/sau văduve, se foloseşte rânduiala celei de a doua căsătorii.

C.- Căsătorii în afara Bisericii Ortodoxe.

1.- Creştinii ortodocşi care se căsătoresc în afara Bisericii Ortodoxe, exclud prin aceasta viaţa lor conjugală din viaţa Bisericii, excluzându-se ei înseşi de la împărtăşirea Sfintei Cuminicături şi ca atare se exclud pe ei însăşi de la deplina participare la Biserică.

2.- Asemenea persoane, după o perioadă de pocăinţă, pot fi restaurate în comunitatea euharistică prin recomandarea preotului şi aprobarea ierarhului.

3.-In mod normal, asemenea act de restaurare include confirmarea căsătoriei printr'un ritual aprobat de ierarh.

4.- Se reaminteşte preoţilor că cei convertiţi la Sfânta Ortodoxie nu trebuie să fie re-căsătoriţi când îmbracă credinţa ortodoxă.

(vezi:on Marriage, *Encyclical*)

IX.- TAINA SFÂNTULUI MASLU

Slujbele tămăduirii prin ungere a bolnavilor trebuie înţelese nu ca rugăciune personală, ci ca un act al întregii biserici.

Vezi: Viaţa Spirituală: On Spiritual Life in the Church, Encyclical,p.5

1.- Taina Sfintului Mas0lu este administrată creştinilor ortodocşi pentru tămăduirea sufletului şi a trupului. Poate fi pentru o anumită persoană sau pentru un număr oarecare de persoane adunate împreună.

2.- Cu toate că este în mod special dată bolnavilor şi celor pe moarte, taina Sfântului Maslu este pentru vii, nu pentru morţi. Cei care sunt deja morţi nu trebuiesc unşi cu Sfântul Maslu.

3.- Trebuie înţeles că slujba maslului este în pmul rând pentru cei care sunt bolnavi cu trupul şi cu sufletul şi sunt capabili să fie prezenţi dacă slujba este făcută în public. Altminteri preoţii trebuie să meargă la patul persoanei pentru care este cerută tămăduirea.

4.- Taina este administrată celor care s'au spovedit şi sunt împăcaţi cu Dumnezeu în sufletele lor. Nimeni să nu se aştepte a dobândi tămăduire fără pocăinţă. Spovedania pregăteşte calea tămăduiri.

5.- Dacă nu este posibil să se folosească întreaga rânduială a slujbei la ungerea unei persoane care este bolnavă, se poate folosi o formă prescurtată aprobată de ierarhul diecezan.

6.- In unele dieceze, protopopiate şi parohii, pentru folosul comunităţii ortodoxe locale, a devenit un obicei, deşi nu este prescris de Tipicon, să se săvârşească această Taină în anumite timpuri ale postului sau al praznicelor. Deşi nu este prescris în Triod, un asemenea exemplu este săvârşirea Tainei în Sfânta şi Marea Miercuri, pentru întreaga obşte adunată.

7.- Normal, untdelemnul care a fost sfinţit într'o slujbă anterioară a Tainei Sfântului Maslu nu este păstrat pentru ungerea bolnavilor care urmează, ci trebuie ars într'o lampă sau vărsat peste trupul persoanei pentru care a fost oferit dacă acea persoană este pe moarte.

8.-Obiceiul de a îngădui credincioşilor să ia acasă untdelemnul sfinţit pentru a-i unge pe alţii nu trebuie încurajat, deoarece administrarea firească a Tainei Maslului este dată numai unei persoane care face parte din rânduiala preoţiei.

9.- Dacă veşminte şi alte lucruri asemănătoare sunt aduse la slujba Sfântului Maslu, ele pot fi stropite cu apă sfinţită dar nu trebuie unse cu untdelemenul sfinţit.

X.- INDRUMĂRI PENTRU ÎNMORMÂNTĂRI.

"Fraţilor, despre cei ce au adormit, nu voim să fiţi în neştiinţă, ca să nu vă întristaţi, ca ceilalţi, care nu au nădejde. Pentru că de credem că Iisus a murit şi a înviat, tot aşa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce împreună cu El. Căci aceasta vă spunem, după

cuvântul Domnului, că noi cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu vom lua înainte celor adormiţi. Pentru că însuşi Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului şi întru trâmbiţa lui Dumnezeu, Se va pogorî din cer şi cei morţi întru Hristos vor învia întâi. După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi împreună cu el, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh şi aşa pururea vom fi cu Domnul. De aceea, mângâiaţi-vă unii pe alţii cu aceste cuvinte" (1 Tes.4;13-18)..

1.- Biserica nu are reguli specifice privitoare la cât timp trebuie să treacă între moarte şi înmormântare. Aceasta variază deobicei datorită climei, ordonanţelor civile, obiceiurilor şi împrejurărilor, putându-se ţine imediat după moarte sau după un anumit număr de zile.

2.- De asemenea nu este fixată nici ora înmomântării; aceasta poate fi în orice timp al zilei potrivit cu regulile cimitirului şi nevoile parohiei.

3.- Este de presupus, că, în afara cazului unei morţi premature sau rezultate prin accident, preotul s'a îngrijit tot timpul de persoanele bătrâne sau de cele suferind boli grele, pregătindu-le pentru moarte prin administrarea tainelor Spovedaniei şi Sfintei Cuminecături.

4.- Preotul trebuie să citească Rugăciunile Părăsirii Sufletului şi pasagii din Sfintele Scripturi. A fi prezent la căpătăiul unui fiu sau fiică duhovnicească, fără a rosti cu glas rugăciuni este nedemn de preoţie.

5.-Dacă preotul nu a putut fi la căpătăiul enoriaşului său pe moarte , în momentul morţii, el trebuie să ia imediat legătură cu familia acestuia, oferindu-se să o ajute în acele momente de mâhnire şi doliu.

6.- Slujba pentru morţi (*panehida*) este cântată în ajunul înmormântării dacă trupul este în biserică, casa funerară sau în altă parte.

7.- Trupul celui decedat poate fi adus la biserică în orice timp înainte de săvârşirea slujbei de înmormântare, fie câteva zile înainte, fie în acea zi.

8.- Potrivit practicei tradiţionale, sicriul este deschis de la prima slujbă pentru cel răposat (*panehida*) până la sfârşitul slujbei de înmormântare. Cel mort este după chipul şi aemănarea lui Dumnezeu; trupul fizic nu trebuie evitat nici respins, pentru că se află într'o stare de schimbare. A-l lăsa descoperit numai la casa funebră şi în biserică nu, este ilogic

9.- Sicriul este pus în aşa fel încât picioarele celei/celui adormit să fie îndreptate spre iconostas. Astfel, persoana, .dacă ar fi fost vie, ar fi stat cu faţa spre Sfântul Altar.

10.- Slujba de înmormântare se face deobiceiu în biserică în ziua îngropării.

11.- Sfânta Liturghie se poate săvârşi în ziua când se face slujba de înmormântare, însă înainte de aceasta din urmă. Săvârşirea Sfintei Liturghii este interzisă în timpul marelui post, când liturghia s

săptămânală nu este celebrată.

12.- Slujba de înmormântare ca şi înmormântarea propriu zisă nu se face în zilele de Duminică sau de Paşte. Dacă Slujba de înmormântare este programată pentru Luni, trupul poate fi adus la biserică numai după slujba vecerniei Duminică seară.. Pot fi uneori circumstanţe când înmormântarea trebuie făcută fără întârziere, dar în acest caz trebuie folosit disccernământul pastoral.

13.- Între duminica Sfintelor Paşti şi duminica sfântului Toma, slujba de înmormântare foloseşte tipicul acestor specifice zile de prăznuire.

14.-Un cleric ortodox nu ia parte la slujba de înmormântare a unui neortodox chiar dacă acea persoană este înrudită cu un parohian al său. Dacă este totuşi invitat, el poate rosti câteva cuvinte de mângâiere la mormânt sau la masa de după înmormântare.

15.- Un cleric neortodox nu poate fi invitat să participe la slujbele de înmormântare, nici să ofere vreo formă de predică sau declaraţie publică în biserică, sau să participe la slujba în faţa mormântului. Preotul ortodox nu poate însă controla ce se întâmplă după ce slujba ortodoxă a înmormântării s'a terminat într'un cimitir public.

16.- Rugăciuni pentru mort sunt rostite deobicei imediat după înmormântare la masa de pomană, precum şi a treia, a noua şi a patruzecia zi după moarte,şi la fiecare an după aceea.

17.- Ziua obişnuită pentru un parastas este sâmbâta. El poate fi programat imediat înainte de Privigheri sau Vecernie. În felul acesta, rugăciunile pentru iertare şi odihnă rostite în slujba parastasului sunt iluminate de vestirea Invierii Domnului prin imnele ce sunt cântate în slujbele ce urmează.

Slujba pentru cel adormit (*panehida*) poate fi săvârşită şi duminica după Sfânta Liturghie dacă ierarhul şi-a dat binecuvântarea ca să aibe loc atunci.

18.- Biserica a rânduit anumite zile ale anului pentru pomenirea morţilor. Dintre acestea sunt sâmbăta Lăsatului de Carne, a doua, a treia şi a patra sâmbătă a Marelui Post, sâmbăta precedentă Cincizecimii şi sâmbăta după Sf.Dumitru.

19.- În afara acestor zile specifice, credincioşii pot avea numele morţilor citiţi la proscomidie şi în timpul Sfintei Liturghii.

20.- Slujbe de parastas nu sunt îngăduite în zilele Praznicilor Impărăteşti sau de la Naşterea Domnului nostru până la Botezul Domnului şi de la Duminica Floriilor până la Duminica Sfântului Toma.

21.- Preotul paroh este răspunzător pentru înregistrarea informaţiilor privitoare la înmormântare

în registrul parohiei.

A.- Cei morți și neîmpărtășiți.

1.- A fi mădular în Trupul lui Hristos, Sfânta Lui Biserică., înseamnă participarea la Sfânta Euharistie. Persoana, care a refuzat în timpul vieții sale pământești să se împărtășească cu dumnezeiescul Trup și Sânge a lui Hristos, alegând astfel liber să nu fie incorporată în Trupul lui Hristos, nu poate fi adusă în biserică, decât numai dacă este o temeinică rațiune că persoana respectivă s'a întors la Hristos la sfârșitul vieții sale pământești.

2.- Pentru o asemnenea persoană serviciul înmormântării va fi limitat doar la slujba numită "trisagion" sau *panehida*, la care se poate adăuga citirea evangheliei pentru morți. Preotul poate purta epitrahilul.

B.-Persoanele neortodoxe.

1.- Dacă i se cere unui preot să îngroape o persoană care nu este ortodoxă, el trebuie să se consulte mai întâi cu ierarhul său diecezan, și cu binecuvântarea acestuia poate înmormânta persoana respectivă cu slujba prescrisă în Molifelnic.

C.- Sinucigașii

1.- Actul sinuciderii este o profundă tragedie care afectează o parohie. Intr'o asemenea împrejurare sunt necesare rugăciuni pentru iertarea și odihna celui mort, îndemnând totodată pe membrii comunității parohiale la pocăință și mâhnire.

2.- Biserica ortodoxă în mod normal refuză unei persoane care a comis sinucidere slujba înmormântării. Cu toate acestea, anumiți factori cu privire la actul sinuciderii pot deveni cunoscuți preotului și în acest caz, acesta trebuie să le comunice ierarhului său; ierarhul va considera factorii și va hotărî privitor la slujba înmomântării.

D.- Membrii ai Lojelor Masonice și altor Societăți Frățești Secrete.

1.- Dacă un preot află că un membru al turmei sale este francmason, e în grija sa pastorală să vorbească în particular cu acea persoană și să-i arate incompatibilitatea Ortodoxiei cu Francmasoneria,

2.- Când un membru al parohiei care a participat la Sfintele Taine ale Bisericii, adoarme întru Domnul, dar acea persoană a fost în același timp și membru al unora dintre aceste societăți, preotul va trebui să arate dragoste și grijă pentru cel decedat.Sfătuind familia îndoliată, el nu trebuie să fie ostil, dar trebuie să informeze familia că se va face numai slujba de înmormântare pentru un creștin ortodox.

3.- Cu răbdare și cu tact, și cu discreție, va informa că nici cuvinte, nici simboluri, altele decât ale credinței ortodoxe, nu vor fi introduse în biserică sau la casa mortuară.

Biserca nu intenţionează să controleze sau să interzică altora săvârşirea unor ritualuri particulare după slujba de înmormântare şi care pot avea loc după ce preotul părăseşte locul de înmormântare şi a încredinţat pământului trupul celui decedat.

E.-Incinerarea

1.- Practica incenăririi nu este creştină şi trebuie descurajată. Rămăşiţele arse nu pot fi aduse la biserică pentru o slujbă de înmormântare sau pentru oricare altă raţiune.

2.- Deşi incinerarea nu este încurajată şi slujba de înmormântare peste rămăşiţele incinerate este oprită, rămăşiţele pot fi îngropate numai cu cântarea **Sfinte Dumnezeule...**

F.- Autopsia şi donarea de organe.

1.- Preotul ar trebuie să fie suficient de informat pentru a îndruma credincioşii în această arie a procedurii medicale. Unele persoane socotesc că nu pot refuza facerea unei autopsii celui decedat. Nimeni nu este obligat să aprobe o asemenea procedură.

2.- Cu excepţia cazului că ar exista o raţiune legală specifică, ca de pildă determinarea cauzei morţii, o autopsie ar trebui evitată. Dorinţa obţinerii unei informări ştiinţifice cu ajutorul experimentării, nu este o raţiune suficientă care să merite o autopsie. Totuşi o asemenea hotărâre cade în sarcina familiei. Biserica este preocupată doar de respectarea trupului ca templu al Duhului Sfânt.

3.- Donarea organelor trupeşti după moarte ar putea fi îngăduită numai atâta timp cât este manifestată o grijă respectuoasă faţă de trup înainte, în timpul şi după operaţia de extracţie. Trebuie ţinut seama că organele sunt donate ca un gest altruist, liber de orice umbră de interes comercial.

4.- Biserica nu socoteşte că donarea organelor ar constiuti o micşorare a prezenţei Duhului Sfânt în cel decedat, sau ar fi o transmigraţie a unei părţi a donatorului în cel primitor. O persoană sănătoasă care nu este în aşteptarea unei morţi iminente, poate dona organe nevitale atâta timp cât calitatea şi integritatea vieţii sale nu este micşorată sau primejduită.

XI.- ACTIVITATEA ECUMENICĂ.

In enciclica: "Despre viaţa spirituală în Biserică", o secţiune despre "Ispita falsului ecumenism", declară că credincioşii ortodocşi trebuie să fie îngrijoraţi de înţelegerea unei anumite activităţi ecumenice care este greşită, şi anume:

a crede că ecumenismul adevărat ne cere să negăm că plinătatea harului sau adevărului

sălăşluieşte în Biserica Ortodoxă; a mărturisi că sfânta Credinţă Ortodoxă este parţială, incompletă şi nu lipsită de greşeli; a admite că Hristos însuşi este doar unul dintre alţi mulţi învăţători spirituali, în istoria omenirii, a Cărui Cale nu este unică, a Cărui Adevăr nu este desăvârşit, a Cărui Har nu este deplin şi a Cărui Viaţă nu este veşnică şi dumnezeiască.

Totuşi

noi vedem autentica mişcare ecumenică ca lucrând spre această ţintă, adică, unitatea organică a Bisericii. Noi, ca Episcopie a Bisericii Ortodoxe în America, credem sincer că împlinim datoria noastră ecumenică, ca şi responsabilitea noastră, de a chema toţi oamenii să urmeze calea spre unirea creştinilor şi unitatea Bisericii Creştine, care poate fi roditoare şi poate conduce, cu harul Domnului, la unele rezultate pozitive.

(Vezi Christian Unity and Ecumenism,*(Scrisoarea Enciclică), Holy Synod of the Orthodox Church in America, 1973)*

1.- Pe temeiul a ceea ce avem comun cu persoanele neortodoxe, noi putem:

a.- prezenta o mărturie comună a credinţei în Dumnezeu şi apăra aceasta oricând ar fi ameninţată sau negată,

b.-a sprijini dreptul credincioşilor de a răspândi credinţa lor şi de a organiza educaţia religioasă şi misionară,

c.- a coordona posibilităţile şi eforturile în munca slujirii celor în nevoie şi asistenţă, unindu-ne cu toţi cei care lucrează pentru binele semenilor,

d.- a fi uniţi în afirmarea idealului creştin a persoanei umane ca o zidire făcută după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, şi

e.- a lucra împreună pentru a sprijini dorinţa de a săvârşi o adevărată unitate creştină, în adevăr şi dragoste de Dumnezeu.

(*Vezi* Christian Unity and Ecumenism,*Encyclical, page 15).*

A,- Organizaţiile Ecumenice la Diverse Nivele.

1.- Participarea ortodoxă la Consfătuirile Bisericilor sau a diferitelor Confesiuni este aceptabilă cu aprobarea ierarhului diecezan.

2.- Este acceptabilă participarea şi cooperarea la lucrările despre binele societăţii, privitoare la obiective ca oportunităţi educative, moralitate, responsabilitate cetăţenească, caritate creştină, servicii sociale şi alte domenii de preocupare ale comunităţii.

3.- Îmbogăţirea educativă a membrilor unei comunităţi prin seminarii, lecturi, programe culturale şi altele asemănătoare sunt folositoare la o mai bună înţelegere a celorlalţi.

4.- Non-ortodocşii pot fi prezenţi la slujbe ortodoxe, ca de pildă Vecernii, slujbe de trebuinţă, *(moleben)* etc.dar citirile şi răspunsurile trebuie date de creştinii ortodocşi. Grupurile corale non-ortodoxe nu pot fi invitate să dea răspunsuri sau să cânte cântările slujbelor.

5.- Cu toate că o slujbă de rugăciune poate fi făcută pentru o împrejurare particulară, trebuie arătat clar că ea este rugăciunea ortodoxului către Dumnezeu pentru iluminarea duhovnicească şi binele tututor celor ce participă.

B.-Participarea laicilor la activitatea ecumenică.

1.- Dacă laicii se implică în ecumenism, ei trebuie să fie bine înrădăcinaţi în Credinţa Ortodoxă şi în ecclesiologie şi să posede cel puţin o cunoaştere rudimentară despre teologia comparativă, disciplină şi practică. Despre aceste subiecte, preotul paroh este acela care trebuie să-i informeze pe credincioşi. Existentele programe educative diecezane sau parohiale, trebuie să fie făcute în vederea acestor necesităţi.

2.- La nivelul unei întâlniri ecumenice locale, este necesar să se definească diferenţa între dialogul şi reprezentarea oficială pe seama Bisericii pe de o parte, şi pe de alta discuţiile locale, informale despre diferite teme şi preocupări.

3.- Orice preot sau laic care reprezintă Biserica într'o capacitate oficială, trebuie să aibe binecuvântarea iearhului diecezan.

4.- Cu toate că preoţii neortodocşi nu pot rosti predici într'o biserică ortodoxă, ei pot fi totuşi invitaţi pentru a ţine o conferinţă sau prezentare în sălile de educaţie ale bisericii. In orice caz, trebuie cerută binecuvântarea ierarhului diecezan

5.- Cu ştiinţa şi binecuvântarea ierarhului diecezan, un preot ortodox poate rosti o predică într'o biserică neortodoxă, fără a compromite într'un fel învăţăturile credinţei şi tradiţia ortodoxă.

6.- Un preot neortodox prezent la o slujbă liturgică într'o biserică ortodoxă poate fi aşezat în loc de onoare în biserică, dar nu în altar sau în faţa iconostasului.

7.- Dacă o parohie organizează o "casă deschisă" pentru comunitatea neortodoxă locală, o slujbă ne-euharistică se poate săvârşi, ca de pildă vecernia, utrenia sau o slujbă de trebuinţă. Parte din pregătiri ar trebui să fie şi explicaţiile apropriate pentru folosul invitaţilor neortodocşi.

8.- Dacă un grup neortodox se invită sau îşi anunţă prezenţa pentru o slujbă deja prevăzută, trebuie avut în vedere un timp suficient dedicat explicaţiilor şi orientării înainte de a începe slujba respectivă. Trebuie bine înţeles făcută distincţia între comuniunea membrilor Bisericii şi cei care

sunt prezenţi ca invitaţi, învitându-i totuşi pe aceştia din urmă să intre în duhul slujbei.

9.- Deosebită grijă trebuie dată explicării actelor liturgice, simbolurilor şi limbajului Bisericii, deoarece acestea nu sunt totdeauna evidente prin ele înseşi şi nici înţelese imediat de un neortodox..

10.-Aceeaşi grijă trebuie avută pentru a contribui la buna înţelegere a ceea ce este slujit, explicând structura slujbelor şi diferitele teme luate în seamă şi prăznuite în contextul lor.

11.-Dacă neortodocşi sunt prezenţi la Sfânta Liturghie, este prudent să se anunţe cui îi este îngăduit a se apropria de Sfântul Potir, înainte ca Sfânta Împărtăşanie să fie dată.

Chiar după această informare specifică, nu trebuie presupus că vizitatorii au şi înţeles-o sau o vor observa cu atenţie. Ca atare, este prudent că preotul să pună una sau mai multe întrebări unei persoane pe care nu o cunoaşte, pentru a fi sigur de ortodoxia acesteia.

În orice caz, preotul să-şi amintească că el este păzitorul Euharistiei. Diaconii, care au primit binecuvântarea de a da sfânta Impărtăşanie credincioşilor, trebuie să se bizuie pe experienţa preotului în împrejurări nesigure.

12.- Clericii neortodocşi prezenţi în biserică cu prilejul unei nunţi, înmormântări, botez sau alte împrejurări asemănătoare nu pot participa la nici o parte a slujbei.

Totuşi, în cazul nunţii, un preot neortodox poate face o rugăciune sau da o binecuvântare la recepţie sau la un alt moment potrivit, dar în afara bisericii.

13.- Un preot neortodox poate face o rugăciune la locul de îngropare, cum este obiceiul în cazul onorurilor militare, Legiunii Americane, WFW, sau cum sunt rugăciunile rostite de reprezentanţii Uniunilor sau Organizaţiilor Fraţeşti. Dacă este cu putinţă, acestea ar trebui programate înainte de slujba de înmormântare ortodoxă.

C.- Slujbe religioase ecumenice.

1.- Slujbele ecumenice sunt deobicei foarte diferite de slujbele ortodoxe. Inainte de a cere binecuvântarea ierarhului diecezan, participanţii ortodocşi trebuie să revizuiască textul slujbei pentru a stabili dacă o prezenţă ortodoxă ar fi sau n'ar fi greşit interpretată. Simpla prezenţă, chiar şi fără o participare activă la o asemenea slujbă, ar putea fi considerată drept o afirmare a tot ce este spus, implicat şi proclamat.

2.-Dacă conţinutul slujbei discreditează sau ofensează credinţa sau ecclesiologia ortodoxă, atunci nu poate fi vorba de nicio participare orodoxă. Pentru o bună înţelegere însă este necesar a comunica neortodoxului în mod precis şi concis motivele pentru care ortodoxului nu-i este posibil să participe.

3.- În tradiţia ortodoxă, veşmintele liturgice sunt folosite numai când o funcţie liturgică este săvârşită. Ca atare, veşmintele liturgice **nu** sunt folosite chiar dacă o anumită participare la o slujbă ecumenică este îngăduită.

4.- De asemenea, un preot trebuie să se îmbrace aşa cum este văzut în general de fraţii săi preoţi, purtând o cămaşă şi haină sau sutană, precum este obiceiul.

5.- Clerul ortodox, în contextul slujbelor ecumenice, poate predica, rosti rugăciuni conform Tradiţiei Ortodoxe şi citi din Sfânta Scriptură.

6.- O slujbă ecumenică, ca atare, nu trebuie săvârşită într'o biserică ortodoxă. Inainte ca o slujbă ortodoxă să fie săvârşită pentru folosul unei adevărate consfătuirii ecumenice, şi la care va exista o mare participare a clerului şi laicilor neortodocşi, permisiunea şi binecuvântarea ierarhului diecezan trebuie asigurată.

7.- Organizaţiile preoţeşti ortodoxe locale, aflate sub cârmuirea ierarhilor respectivi, trebuie să ajungă la o unitate a minţii privitoare la activitatea ecumenică şi la uniformitatea practicei. Aceste principii călăuzitoare menţionate mai sus pot fi prezentate ca temei pentru o asemenea activitate şi au întâietate faţă de deciziile locale.

XII.- DESPRE INSTANŢELE BISERICEŞTI

1.- Prima instanţă pentru rezolvarea oricărei probleme a preoţilor şi de asemenea a parohiilor, este protoiereul districtului. În funcţie de natura situaţiei sau contestaţiei, ierarhul diecezan poate numi şi un alt preot ca să-l asiste pe protoiereu la determinarea unei decizii.

2.- Pentru cazuri ce implică curtea bisericească, vezi Articolul XI, "Instanţele Bisericii şi Procedura Canonică", *The Statute of the Orthodox Church in America* şi *Statutul şi Regulamentele Episcopiei Ortodoxe Române.*

XIII.- PREOŢII ATAŞAŢI.

1.- Îndrumările prezente se aplică deopotrivă atât preotului numit cât şi celui ataşat. Preotul sau diaconul ataşat nu are în general responsabilităţi specifice într'o parohie, afară de săvârşirea Sfintelor Slujbe şi deobicei nu primeşte vreo remunerare din partea parohiei.

2.- Clerul ataşat include preoţi suplimentari la protoierii sau dieceze, preoţi pensionari sau cei cu concediu nelimitat (leave of absence). In rândul clerului ataşat nu intră preoţii care au fost permanent excluşi dela sfintele slujiri (caterisiţi) sau cei aflaţi sub suspendare canonică.

3.- Preoţii care sunt în concediu nelimitat nu pot sluji la nicio altă parohie decât aceea la care au fost ataşaţi, fără permisiunea specială a ierarhului diecezan.

XIV.- REGISTRELE PAROHIILOR (metrical records) ŞI ALTE DĂRI DE SEAMĂ BISERICEŞTI.

1,- Este responsabilitatea preotului titutlar să completeze registrele oficiale ale parohiei precum şi orice alte forme sau dări de seamă bisericeşti cerute de către Administraţia Centrală a Bisericii şi de către ierarhul diecezan. Acestea trebuie completate la timpul cerut.

2.- Toate registrele oficiale sunt proprietatea parohiei şi ele nu trebuiesc luate de preot în cazul când acesta părăseşte parohia. Când un preot este transferat de la parohie, el încredinţează sigiliul bisericii şi registrele oficiale protoiereului local care le va înmâna noului preot numit.